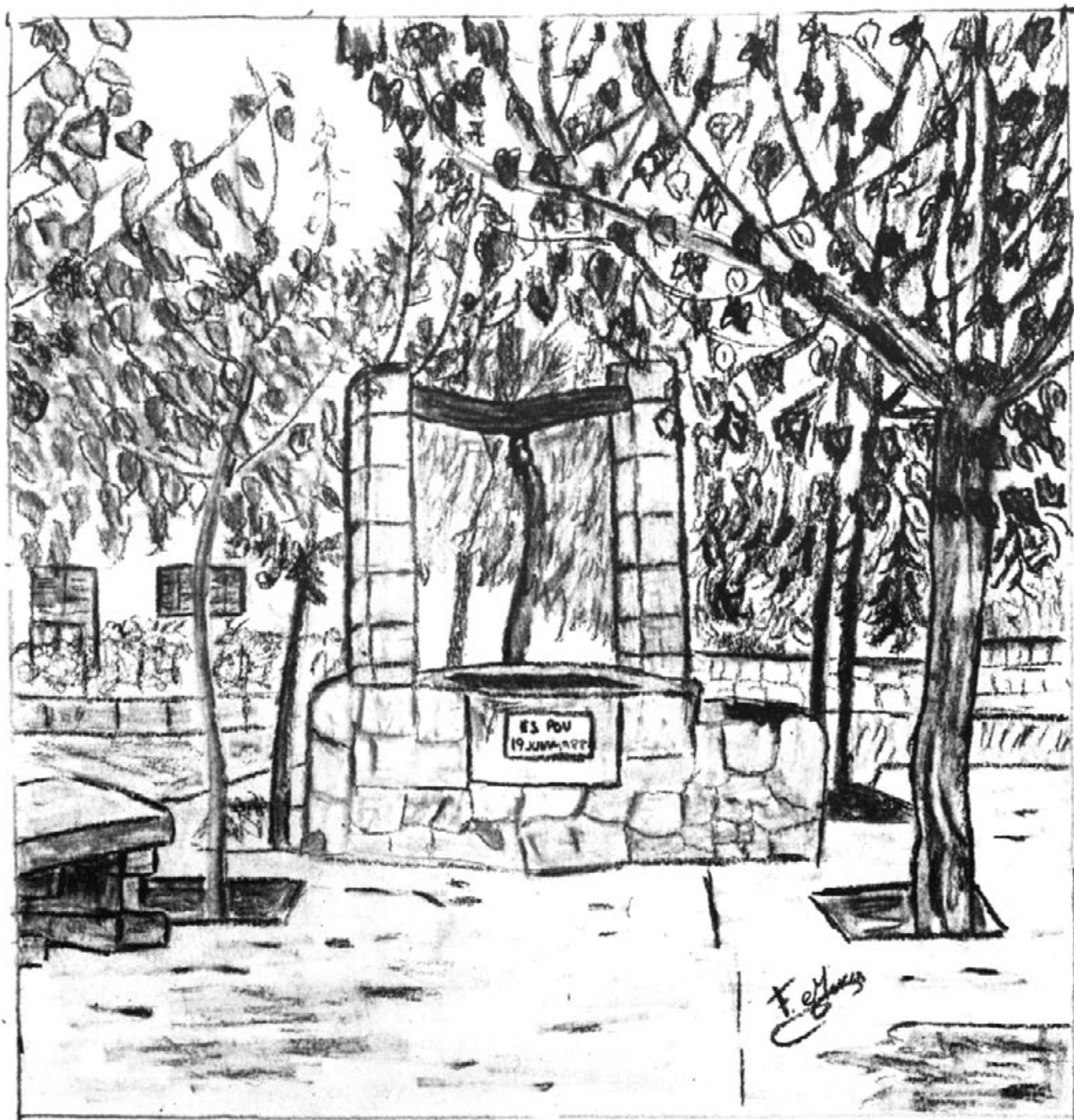


# mOntaurà



Nro. 9 Hivern 1989-90.

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL



ES POU , Dibuix de l'artista local Francesca Mora Pons.



# CRÒNICA

**Octubre:**

Dia 7 al Casal de Cultura, Concert a càrrec de la Capella

El dia 10 els membres de la tercera edat de Mancor, reberen la visita dels seus

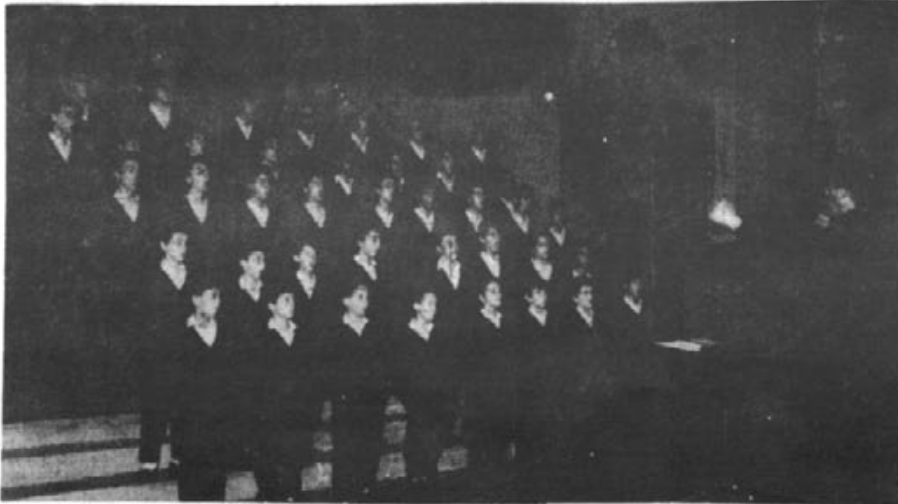
assistents donaren bon compte de la paella que els experts de l'Associació havien preparat.

El dia 20 tornaren estar de marxa els dinàmics Amics de la Tercera Edat anaren al "Foguerò Palace" d'Alcúdia, on pogueren gaudir d'un bon sopar i d'un vistós espectacle. Per alguns dels assistents el cava, la música i els llums sicodèlics foren massa forts i veren com tot els donava voltes. No passà, però, del susto.

El dia 21 Mancor estigué representat a la cavalcada de la Beata, que organitza a Ciutat el Consell Insular amb una carrossa titulada "la baixada del corb". El voluntariós club d'Esplais s'encarregà de representar-nos a tan vistosa desfilada.

El dia 21 fou també inaugurada, a la sala d'exposicions de l'Ajuntament, una exposició, celebrada en col.laboració de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, baix el títol "Rera les passes de Bach". A través d'ella es podia seguir ells llocs, testimonis de la vida i obra del gran músic, Joan Sebastià Bach.

El dia 29, com a la resta de l'Estat,



Oratoriana, a la primera part cantaren polifonia renaixentista i a la segona cançons populars. Dirigi aquest prestigiós cor el Sr. Gori Marcús.

El mateix dia morí Na Francesca Martorell Amengual, coneguda per Na Paca Francineta, als 48 anys d'edat. Descansi en pau.

companys d'Inca. Després d'una missa en memòria dels difunts, feren un bon berenar vora la font pública, seguida de bauxa al Casal.

El dia 12, Festa de "la Hispanidad", els amics de la Tercera Edat celebraren un dinar de germanor a Santa Llúcia. Els 131







es celebraren eleccions generals. D'un cens de 673 electors, exercitaren el seu dret a votar 528, cosa que representa el 78'4 % del total. (El percentatge nacional fou del 69'4%). Els resultats locals foren:

Partido Popular	222
PSOE.	216
CDS.	38
Izquierda Unida	11
PSM-EN.	9
Unió Balear	8
Ruiz Mateos	8
Verds	8
P. Soci. Treball.	2
Falange Española	1
Nuls	1
En blanc	4



#### Novembre:

Dia 1, Festa de Tots Sants. Gran afluència de mancorins al cementeri a dur flors a les tombes dels seus difunts. També fou notable l'assistència als sufragis de la parròquia, destacant la gran quantitat de cirris que cremayen a la capella del Sant Crist de l'Empar.

El dia 4 es celebrà la sisena edició de la Diada Esportiva. L'acte que despertà més expectació

fou el partit de futbol-sala entre els equips del Consell Insular i l'Ajuntament de Mancor. I és que no sempre es pot veure a tot un President amb calçonets curts i samarreta esportiva. L'equip de l'Ajuntament, en el que hi formava part el batle, no respectà gens la superioritat jeràrquica de l'adversari, i guanyà el partit per 3 a 2. Entre el públic es comentava que el Consell Insular es ven-





jarà d'aquesta derrota al proper pla de la cooperació. Esperem que en redactar-lo, els hagi passat l'emmorronament.

La festa acabà amb la torrada habitual a la Plaça d'Espanya que, com cada any, comptà amb més participants que a totes les proves esportives juntes. Abans del sopar es donaren els

guardons als qui els havien guanyat durant la Jornada, i que foren:

Diada de bicicletes: Home de més edat, Josep Rotger. Dona de més edat, Maria Moranta Fontanet. Nin de menys edat, David Joan Guliver. Nina de menys edat, Maria Janer.

Tenis: Individual, Gabriel Martorell. Dobles, la parella formada per Joan Marto-



rell i Jaume Nadal. Passejada a Massanel·la: L'amo En Felip Martorell Castell i Madò Isabel Martorell Mora, foren l'home i la dona de més edat que hi participaren. Partit de basquet: Juniors 69, Veterans 64.

Dia 5 fou batiat a la Parròquia el nin Francesc Jesús Vil·lodres Gòmes, fill d'An-





toni i de Lourdes. Felicitats.

El mateix dia 5 nasqué Maria Magdalena, filla de Joan Gual Jaume i de Joana Gomila Garcia. Enhorabona.

El dia 11 la companyia d'aficionats al teatre, Planiol, del lloc de Biniamar, escenificà l'obra del popular autor Pere Capellà "Sa Madona duu es maneig". El públic premià amb forts aplaudiments el bon fer dels actors. La representació tengué lloc al Saló del Casal de Cultura.

El dia 16 morí madò Antònia Sampol Ripoll, de Son Trobat, als 90 anys. Els seus fills Gabriel, Joana i Francesca, també els altres familiars, rebíen el nostre condol.

El dia 24 es féu extracció de sang. Foren catorze els membres de la "Hermandad de Donantes de Sangre" que aportaren part de la seva sang per destinar-la a algú anònim que la pugui necessitar.

#### Desembre:

El dia 2 anaren d'excursió a Porreres i després a Ses Salines els Amics de la Tercera Edat. Els 94 participants disfrutaren amb la visita als jardins botànics de

Ses Salines i amb la visió de Cala Mondragó lliure d'urbanització, gràcies a les movilitzacions populars.





Els dies 13, 14 i 22 es celebrà la mostra de cuina nadalenca. Els més de quaranta inscrits reberen profitoses lliçons dels professors Antoni Piffa i Joan Abrines.

Durant aquest mes de desembre ha quedat acabada la rectificació de la perillosa volta de Sa Granja, a la carretera a Inca, duita a terme pel Consell Insular.

També es feren netes les voreres d'alguns camins veïnals, aprofitant els vuit dies en què es pogué disposar de la

màquina, que a dit efecte té la comunitat del Raiguer. Quan torni a tocar torn de dispondre d'ella, es continuarà la neteja.

El dia 23 a la sala d'exposicions del Casal de Cultura, quedà inaugurada l'exposició de programes de mà de cinema. Foren més de cinc-cents els exemplars exposats, procedents de les col·leccions de Catalina Martorell i de Mateu Munar. Molts dels antics afeccionats al cinema pogueren recordar velles pel·lícules que els feren somniar a la seva joventut.

El mateix dia, el Taller de Teatre Passatemps de Son Sardiña, escenificà al Saló del Casal de Cultura, l'obra còmica en tres actes d'En Martí Mayol, "Es sogre de Madò Rosa". El públic acollí molt bé aquesta obra típica del que es coneix com "teatre regional" que a la llarga és el que més agrada al públic mallorquí.

També el dia 23 es produí la mort de



cor, a l'edat de 79 anys. La seva esposa, fills i demés familiars rebín el nostre més sincer condol.

Les Matines de Nadal es celebraren amb la solemnitat acostumada i amb el temple ple de gom a gom. Cantà la Sibil·la n'Antònia Reus Coll i l'àngel na Catalina Gual Reynés. El cor parroquial i el Club d'Esplai ajudaren a l'esplendor de l'acte litúrgic.

El dia 30 el jurat







qualificador visità els 26 betlems que participaren al VII Concurs Infantil, que com cada any organitza l'Ajuntament. Els premiats foren: Primer, Pere Antoni Real Bestard. Segon, Antònia M Martorell Martorell. Tercer, Francesca Mora Coll. Premi especial al Col·legi Públic MONTAURA.

El darrer dissabte de l'any ja és tradicional la pujada a Santa Llúcia a peu i savorir la xocolatada amb ensaïmades amb què l'Ajuntament i la Caixa de Balears Sa Nostra obsequen als as-

sistents. El temps plujós impedí que la pujada fos a peu, però no el que més de centvuitanta mancorins hi arribassin amb cotxes per participar a la festa que estigué amenitzada per l'orgue electrònic de D. Manuel Vitaller. I és que no hi ha res que ens aturi.

L'acomiadament de l'any vell i la ben-

vinguda al nou, celebrada per més de set-centes persones, que davant l'Ajuntament es menjaren els dotze grans de raïm i begueren el cava obsequi del Consistori a tots els mancorins, així com també als externs que volgueren participar a la festa. Felicitat any 1990.

En Biel de Son Nadal.



# Ajuntament de Mancor

**PLENARIS**

Sessió Extraordinària del 21 d'octubre.

Quedà aprovada definitivament la imposició i ordenació de tributs i preus públics, aprovada per la Corporació el 30 d'agost passat, vist que no es va presentar reclamació alguna contra l'aprovació provisional, publicad al BOCAIB n 110.

Per altra part fou refusada la introducció d'una quota de 225 pessetes trimestrals per assegurança del funcionament dels comptadors del subministrament d'aigua potable

Sessió Ordinària del 26 d'octubre.

S'acordà autoritzar el traspàs de la perruqueria de senyores del Sr. Bartomeu Pou Pericàs a la Srta. Francesca Mateu Moranta.

Es concediren les següents llicències d'obres particulars:

- A D. Nicolau Seguí Borràs per tancar solars al carrer Orient.

- A D. Lluís Marina Delgado, per canviar bigues i restaurar una pared a una finca de Son Picó.

- A D. Joana Martorell Sampol per construir un aljub al carrer Salvador Beltran.

- A D. Gabriel Martorell Fornés per canviar les teules d'una cotxeria seva al carrer Bisbe Nadal.

- A D. Guillem Gual Martorell per construir dues cotxeries al carrer de la Costa.

- A D. Guillem Amengual Mateu per convertir una escala en rampa i enrajolar-la al carrer de Santa Llúcia, així com enrajolar, enguixar, referir la façana i construir dos banys al seu local del carrer de Massanella.

- A D. David Hillman per fer un aljub al Figaralet.

- A D. Magdalena Vallori Bonafé per construir una pared al carrer Montaura.

Per poder instal·lar la calefacció al Col·legi Públic MONTAURA s'acordà gestionar amb el servei per a la millora de la Vivenda Rural, un préstec de 1.200.000 pessetes amortitzables en 15 anys a més sol·licitar una ajuda al Ministeri d'Educació i Ciència per completar el finançament de les referides obres.

Sessió Extraordinària del 18 de Novembre.

L'únic punt d'aquest ple extraordinari fou l'aprovació del plec de condicions per l'adjudicació, mitjançant concurs de servei de bar del Casal de Cultura, vist que s'havia rescindit, per mutu acord, amb l'anterior concessionari. Quedà aprovat.

Sessió Extraordinària del 28 de Novembre.

En l'apartat de correspondència i disposicions oficials, entre altres assumptes, el ple quedà informat que el Consell Insular de Mallorca havia concedit una subvenció de 120.000 ptes. per la celebració de la IV Diada Esportiva.

Que la Conselleria Adjunta a la Presidència del Govern Balear havia destinat, per obres i mobiliari de la Casa Consistorial, la quantitat de 1.400.000 ptes.

Es concediren les llicències d'obres següents:

- A D. Jaume Morro Cánaves per aixecar pared de blocs al carrer Sa Vileta.

- A D. Jaume Rotger Reynés per cobrir un tancat a la finca Sa Tanca del camí dels Rafals.

- A D. Miquel Mascaró Melis per canviar una teulada i aixemplar un camí a la seva finca de Conia.

- A D. Joan Martí Mateu per diverses obres a la seva propietat del carrer Bartomeu Reus.

Vist que l'arquitecte, Sr. Francesc Villalonga Beltran, havia entregat els treballs d'elaboració de les Normes Subsidiàries de Planejament de Mancor, s'aprovà donar la conformitat de la Corporació a les mateixes, anunciar al BOCAIB i a un diari, dels de major difusió, que durant 30 dies estaran exposades per poder formular-hi suggerències o plans alternatius i també remetre a la Comissió Provincial d'Urbanisme l'avanç de les Normes Subsidiàries, d'acord amb la llei de sòl.

S'acordà concedir l'explotació dels serveis de bar del Casal de Cultura a D. Antònia Reus Campaner.

De les obres incloses al pla d'obres i serveis de 1.989, foren adjudicades a "Construcciones Ropit, S.A." la reforma de la placeta de l'Església per un import de 11.570.000 ptes. i a "Servicios y Construcciones Madeira, S.A.", les obres de reforma de les instal·lacions de clavagueres, tuberíes per aigües pluvials i aigua potable als carrers de Vileta, Canaleta i Avinguda 2 d'Abril de 1.925, per un import de 8.630.000 ptes.

També foren aprovades diverses transferències entre partides presupostades del pressupost ordinari del present any.

Igualment quedà acordat el conveni amb la Comunitat Autònoma perquè aquesta tenguí a càrrec la recaptació dels tributs locals de gestió estatal, que abasta els tributs sobre béns immobles i sobre activitats econòmiques.

Com a festes locals per l'any 1990, quedaren aprovades: 17 de gener, Sant Antoni i 17 d'abril, Romeria de Santa Llúcia.

Finalment s'aprovà el programa de les festes de Nadal, Cap d'Any i Reis.

Sessió Ordinària del 30 de desembre.

Es donaren les següents llicències d'obres:

- A D. Jaume Morell Barceló per construir un aljub a un solar del carrer de S'Hort.

- A D. Teresa Amengual Reynés per aixecar la teulada 1'5 mts. a la seva caseta del camí dels Rafals.

- A D. Antònia Amengual Mateu per renovar la llicència d'obres que fa a la seva casa de la plaça de Baix, afegint-hi una balconada per tot el perímetre de la façana.

- A D. Margaret Phyllis Moehrle per restaurar la façana a la casa del carrer Vileta, n 11 i 12.

- A la CTNE. per substituir un armari d'interconnexió al carrer d'Orient.

- A D. Gabriel Horrach Capó i a D. Maria Coll Bauçà per construir una vivenda unifamiliar aïllada al carrer Bartomeu Reus, s/n.

- A D. Josep Amengual Reynés per construir un local i vivenda a un trast del carrer Orient.

S'accedí a la sol·licitud dels funcionaris, Maria M. Martorell Seguí i Gabriel Horrach Arrom, assignant-los els nivells 9 i 7 respectivament, de complement de destí.

S'aprovà la proposta del Sr. Batle assignant una ajuda per conservació de l'església parroquial, de 50.000 ptes.

També s'aprovà la celebració de la popular festa de Sant Antoni amb el finançament del fogaró, dimonis, sopar, ball i premis per les benefides.

També quedà aprovat l'expedient de suplement de crèdit 2/89 per suplementar diverses partides.

S'aprovà inicialment el pressupost per al proper any 1990, que puja la quantitat equilibrada de 24.711.296 ptes. Aquest pressupost, previ anunci al BOCAIB., serà exposat per espai de quinze dies, i si dintre dit termini no es presenten al·legacions davant del ple, es considerarà definitivament aprovat.

Finalment el Sr. batle informà a la Corporació que la Conselleria de Cultura del Govern Balear havia regalat un aparell de video per activitats culturals i recreatives. Aiximateix que el Consell Insular ha obsequiat a l'Ajuntament amb dos equipatges esportius.

**ENDAVANT MONTAURA**

Ja fa temps que volia escriure unes lletres a la vostra revista. Ha passat el temps i no ho havia fet; ara m'he decidit a fer-ho.

No descobriré res nou si dic que és molt important per Mancor comptar amb un portaveu del poble, amb una publicació, que, si bé de moment ha nascut en pla humil cada tres mesos, amb el temps pot publicar-se amb més freqüència. Sens dubte aconseguirem que la gent coneixi més tot el que fa referència al batec de la vila.

Pareix que darrerament tot el que es refereix al poble, interessa a la gent. Hon se n'ha adonat que la problemàtica dels pobles és distinta a la de Ciutat, la gent, els costums, etc...

Des de fa quasi vint anys estic col.laborant a distintes publicacions. Primerament a nivell regional "Diario de Mallorca", "El Día", Ràdio Popular, també a nivell local setmanari Dijous i duc el pes de la informació local i entrevistes a "Televisió d'Inca".

Vos puc dir que crec que és important aquest contacte amb el poble, amb la gent. I que les publicacions de la "Premsa Forana" MONTAURA una d'elles, tenen un paper important dins la nostra illa i lògicament dins el poble de Mancor així com en totes les persones mancorines escampades per tota l'illa.

Sent com a cosa pròpia, degut als meus vincles familiars amb Mancor, aquesta revista. Pens col.laborar amb vosaltres amb la mesura que em sigui possible. Repetesc la més sincera felicitació a tots els col.laboradors, a l'Ajuntament, encapçalat pel seu Batle en Gabriel Pocoví qui ha recolzat aquesta iniciativa. Molts anys i bones festes.

Guillem Coll - Inca -



**"SA NOSTRA"**  
CAJA DE BALEARES

**ACTIVITATS A MANCOR DE LA VALL,  
ANY 1989**

Encara que pens que és de tots coneguda l'activitat molt prolífica que duu a terme SA NOSTRA a Mancor de la Vall, bé en actes que organitza directament, o en col.laboració amb altres entitats, en aquest breu resum volèm ressaltar les que han tengut més ressò i més incidència a la nostra població.

**E s p o r t s .**

S'ha tengut molt d'esment a l'esport local, ressaltant, sobretot les següents col.laboracions: Carrera de Cross, Maraton Popular, tanques de publicitat al camp de futbol, ajuda al Basket Montaura, ajuda en retransmissions de partits de futbol, diada de Trui, impressió de paperetes de loteria, etc...

**E s c o l e s .**

Actuació del grup "Los Vallde-mossa" a l'Escola, ajudes amb divers material al col·legi Montaura, imprimir paperetes de loteria de l'APA. També ha ajudat amb la compra de distint material per al grup d'Esplai de Mancor.

**A l t r e s**

S'ha col.laborat en totes les excursions, organitzades per l'Associació d'Amics de la Tercera Edat, aquestes excursions tenen una gran acceptació a Mancor.

També ha col.laborat en el ja tradicional curs de Cuina Nadalenc, sorteig de pagues extres als pensionistes, obsequi d'àlbums amb fotografies als nins/es que feren la primera comunió, campanya d'estiu amb obsequis directes als clients (bicicletes, tovalloles, camisetes, etc...).

En tot el ventall d'activitats realitzades al llarg de 1989 cal fer especial record de l'Homenatge a la Velleja, acte que sempre constitueix una autèntica festa, plena d'emocions i alegries per a tots els mancorins.



# DE CA NOSTRA.....

## L l e n g u a :

Els diftongs.- Conèixer bé els diftongs és imprescindible per a una correcta accentuació. Veurem com no coincideix el català amb el castellà.

L'encontre d'una vocal dèbil (i,u) amb una forta (a,e,o) té el nom de diftong. Quan comptam les síl·labes d'una paraula, si hi ha diftong, forma una sola síl·laba (Ex. ai-re); si no hi ha diftong, les dues vocals són síl·labes distintes (Ex. te-o-re-ma).

Els diftongs es classifiquen en tres grups:

1.- Creixents.- Quan la i, u, van en primer lloc; no sempre formen diftong, només quan es troben:

- A començament de paraula: io-gurt, hie-na.
- Entre dues vocals: no-ia, cre-uen.
- La u en els grups: gua, qua (quant, quant), güe, que (ai-gües, fre-qüent), güi, qüi (pin-güi, o-bli-qüi-tat), guo, quo (pa-rai-guot, a-qüos).

Quan la i, u, estan situades entre consonant i vocal no formen diftong, ex. ti-a, ri-e-ra, Ma-ri-a, An-tò-ni-a, du-es, su-or.

2.- Decreixents.- Quan la i, u, estan en segon lloc Ho són sempre: ai= ai-re, ei= ei-na, oi= al-moi-na, au= nau-frag, eu= veu-re, ou= mou-re, ii= no-vii, uu= duus, iu= ciu-tat, ui= cui-ner.

3.- Triftongs.- És resultat d'una combinació d'un diftong creixent i un decreixent, són: iai= iai!, ieu= dè-ieu, uai= guaitar, üeu= o-bli-qüeu, ueu= cre-ueu.

## P a r l e m c o m c a l

Concejals: A la nostra època foral, els Ajuntaments estaven constituïts per consellers, dits

també regidors. Són aquestes dues paraules que s'han emprat, tal vegada sigui més usada la paraula regidor que conseller, aquesta aplicada al castellà (concejal).

Alcalde: És una paraula admesa als nostres diccionaris i procedeix de la terminologia de l'administració castellana. Malgrat això, convé usar la paraula més emprada i coneguda "batle, batlle"

## V o c a b u l a r i.

- Ripunt = respunte.
- Randa = encaje.
- Caparrut = testarudo.
- Doi = disparate.
- Trui = barullo.

La lluna, el temps, el camp, les festes.

### Gener.-

El Quart Creixent comença en Aries el dijous, dia 4, El cel estarà clar i en poca nuvolositat.

La Lluna Plena o vella comença a Càncer el dia 11, dijous. Els vents seran suaus.

El Quart Minvant comença en Lliura el dia 18. Hi haurà moltes boires.

La lluna Nova comença a Capricorn el divendres, dia 26. Baixaran les temperatures.

A començaments de mes hi haurà el temps propi de l'any. L'ambient serà tal vegada massa dur i sec. A finals de mes apareixeran les borrasques, baixaran les temperatures i també hi haurà humitat.

En el Quart Creixent s'han de fer els empelts dels arbres que tenen la flor més primarenca. En el Minvant convé tallar la fusta dels arbres que perdren la fulla. Es poden sembrar rosers, alls i cebes. Hi ha unes 5 hores diàries de sol que reporten 155 hores al mes. La temperatura mitja és de 10 graus, amb una mínima d'uns 5 graus.

Hem començat un any nou amb la festa de Cap d'Any. Altres festes del mes: Els Reis, Sant Antoni, San Sebastià, San Pau, Santa Agnès, Conversió de San Pau (diuen que els nascuts aquest dia tenen la saliva beneïda), San Tomás d'Aquino, dia 28, festa dels estudiants; ja a finals de mes, dia 30, és la festa de Santa Martina. Cal resaltar a Mancor la festa de Sant Antoni, tenen lloc les beneïdes amb la participació de les carrosses, la davallada del corb a la barraca dels ermitans Sant Pau i Sant Antoni. També té molt de ressò aquesta festa a Sa Pobla, Artà, Pollença, Manacor i altres indrets de l'illa. Per altra part cal resaltar la festa de San Sebastià, patró de Ciutat de Mallorca.

"En venir es mes de gener, madona, posareu lloques, que en es 'bril i es maig són poques que arribin a colomer".

#### Febrer. -

El Quart Creixent comença en Taure el dia 2, divendres. El temps serà molt fred i asvalotat.

La Lluna Plena o vella comença a Lleó el dia 9, divendres. El temps durà vents encalmats.

El Quart Minvant comença a Escorpí el dissabte, dia 17. El cel estarà encapotat.

La Lluna Nova comença el dia 25, diumenge, en Peixos. Els vents seran forts del Nordest.

En general continuarà el temps asvalotat. Hi haurà dies de fred molt intens i altres de pluges i fins i tot de neu. Aquesta inestabilitat és conseqüència dels vents del NE.

En el Quart Creixent de febrer és costum sembrar el càniam i el lli. Es poden sembrar també llegums, melons i carabasses. Es poden empeltar pereres, pomeres i altres. En el Quart Minvant es tallen les canyes i vimets per fer paners, coves. També es poden els arbres més tardans. La temperatura mitja es mantén en els 10 graus i la mínima pot davallar a vegades als 5 graus. Hi ha 6 hores i un

quart de sol diari, els dies deim que s'han allargat considerablement.

Estam en el mes més curt de l'any. Enguany no és bixest i té 28 dies. Sol ésser a Mallorca el mes més fred i amb freqüència es produeix qualche nevada forta. Les festes més importants són: dia 2 festa de la Candelària (Si la Candelària riu, lluny és s'estiu; si la Candelària plora, s'hivern és fora); dia 3, festa de Sant Blai, advocat del mal de gargamella, és costum anar a posar-se oli i beneir caramels; dia 9, festa de Santa Apolònia, és l'advocada del mal de queixal; dia 5, festa de Santa Agueda, fan festa grossa a Sencelles; el dia 28, dimecres, és el Dimecres de Cendra, comença la Quaresma. Ha passat el Dijous Llarder, dia 22 i els darrers dies, 26 i 27 del mes.

"Cada any, es Dijous Llarder, jo solia fer una fressa; enguany sa meva mestressa troba que no m'està bé."

"Ja s'acosta sa Corema; demà és es Dijous Llarder; qualsevol que xuia té, és hora de dar-li empena".

"P'es darrers dies fan bulla i jo no me n'havia temut; madona jo som vengut per sa tallada de xuia".

#### Març. -

El Quart Creixent comença a Bessons el dia 4, diumenge. Hi haurà vents forts i freds.

La Lluna Plena o vella comença a Verge el diumenge, dia 11. El temps no estarà molt asvalotat i els vents encalmats.

El Quart Minvant comença a Sagitari el dilluns, dia 19. El temps serà molt inestable.

La Lluna Nova comença en Aries el dilluns, dia 26. Seran dies de relativa calma.

PRIMAVERA: Començarà quan el Sol estigui en Aries, a les 21 hores i 20 minuts, del dia 20 de març, dimarts.

En general la primera quinzena del mes es destacarà per un temps asvalotat i destemplant, temps hivernal amb vents forts i asvalotats. A mitjan mes es produiran pluges i es templaran les temperatures de forma important.

Es pot continuar, en el Quart Creixent, sembrant melons i carbasses i a terres calentes, millor que en el febrer, sembrar blat mil, panís, càniam i lli. El juli-vert que es sembra en aquest mes, no grana fins després del segon any. En el Quart Minvant convé fer l'herba dels camps, trasbalsar el vi i posar-lo a les bodegues o soterranis. El sol llueix durant unes 6 hores i mitja diàries, això reporta unes 202 hores de sol al mes. Alertau que "el març, marceja."

Tot el mes serà temps de Quaresma. Sens dubte la festa més important és la de Sant Josep, el dia 19. També és important la Festa de l'Anunciació de la Verge, dia 25 del mes. Nosaltres, els que vivim a la Comunitat de les Illes Balears, celebrem el dia de la nostra Comunitat, el dia 4 de març.

"Ara venen set setmanes, totes set de dejunar, i set que ja n'hem passades totes de riure i folgar".

"Sa corema ja se'n ve com un cavall en es cós; dijunis me'n toquen dos; es primer i es darrer".

"Sa Corema ja se'n ve i es dejunar m'inquieta; una promesa tenc feta; de fer-lo quan dormiré".

"Ara venen set setmanes, totes de menjar llegums; a Pasco hi ha un costum: que el qui té xot fa panades".

NOTA: Els glosats són del Cançoner Popular de Mallorca, del P. Rafel Ginard Bauçà, Ed. Moll.

Jaume Gual Mora.



## ES TEMPS DE PANADES!

### ARA HA FET VINT ANYS...

La revista del TELE-CLUB titulada " NUESTRO PUEBLO " durant el quart trimestre de 1.969 portava, entre altres, les notícies següents: Que el dia 12 d'Octubre es casaren En Gabriel Morro Cànaves i Na Malen Mora Ledentu.

Que el morts del mes d'octubre foren Pere Alorda, de 73 anys, Felip Martorell Àlies Coleta de 89 anys i Pere Rotger Vicens casat a Can patró, de 68 anys d'edat.

Que durant el mes de Novembre moriren Vicenç Martorell, l'amo En Figueta, home molt popular, que tenia 81 anys. També l'amo En Sebastià Amer de Ca s'ullot, que tenia 80 anys.

Durant el mes de Desembre es casaren, el dia 14, N'Antònia Bibiloni amb el Jove salvatgi Joan Mir. Durant aquest mes hi va haver dos naixements, Maria, filla de Llorenç Vallorí i de Francesca Ramón i el novè fill del matrimoni Villacreces, una nina que rebé el nom de Magdalena. Un sol òbit durant el darrer mes de l'any: madó Joana Martorell de Cas Puput de 65 anys.



## TOPONIMIA DOCUMENTADA - 9 -

**CASA D'AMUNT** (Mss.) Els Catllars de Massanella posseïen en dita alqueria diverses cases que, amb el temps, passaren a la branca principal. Una d'aquestes era la casa d'amunt que a l'any 1601 era d'Eleonor Dezcallar. (AD I/108/B 4).

**CASA DE SA NEU** (Brr.) Es conegut que, abans de la instal·lació de fàbriques de gel, la neu era recollida en pous o cases de neu per després, a l'estiu, ésser aprofitada per la fabricació de gelats o per usos mèdics. Per construir una d'aquestes cases de neu, a més d'una habitació per viure-hi durant el temps de recollida. En Jaume Martorell, àlies Blai, comprà un trast de terra a En Jaume Reus, àlies Cabana, al Coll de sa Penya, baix el Puig de Suro, segons escritura del 7 de Juliol de 1.701. (ARM T-45). A causa de la baixa cota en que estava ubicada, menys de 642 metres, que és l'altura màxima del dit Puig de Suro, no conservava la neu fins a l'estiu, motiu pel qual fou abandonada però encara el nom de "casa de sa neu" es conserva.

**CASA DE VALL** (Mn.) Era una casa situada al paratge de Conia que abans fou coneguda per So Na Piana. A l'any 1698 era de Mateu Surreda i Sanglada que l'havia adquirida en una subhasta judicial que es féu dels béns de Pere Bennassar per motius de deutes no pagats. (ARM P-243).

**CASA DE VALL** (Mss.) Tal com hem dit de la Casa d'Amunt de Massanella, aquesta també era de la potent família dels Catllars. Concretament a l'any 1600 era de Guillem Dezcallar. (AD I/108/B 4).

**CASALS DE CONIA** (Mn.) Amb aquest nom eren conegudes les cases que tenia la família de Son Tafona a la seva part de Conia. A l'any 1563 era de Joan Amengual. (ARM P-244).

**CASES NOVES SES** (Brr.) Part de Son Nadal que es segregà per mort intestada del propietari que no pogué nomenar hereu i les terres es repertiren entre els dos fills mascles. A una capbreuació, feta el 25 de Novembre de 1729, es diu que són unes cases novament construïdes en el terreny abans conegut per "lo Pinar" propietat de Sebastià Mateu, àlies Piana. La finca íntegra confrontava amb Almadrà, terrenys d'En Pere Balle, Son Nadal i terres d'En Pere Alorda. (ARM-T 55). A l'any 1845 eren d'en Pere Francesc Moll (ARM Reg. Hipotec. 257).

**CLOS ES** (Mn.) Hi ha diverses finques amb aquest nom, però "el Clos", per antonomasia a Mancor, era el comprès entre l'església vella, el camí de Santa Llúcia i el de Biniarroí. El 14 d'Octubre de 1713 Gabriel Pou ho entregà en emfiteusí a Jaume Bibiloni. (ARM Reg. Hip. 257) Una descendent d'aquest, Francesca Bibiloni, a l'any 1800, va vendre una part per edificar-hi l'Actual església.

**CLOS DE LES ABELLES** (Mn.) Es tracta del triangle de terreny, ara urbanitzat, comprès entre el carrer de la Creu, carrer Salvador Beltran, torrent de Biniarroí i Jardí de Son Morro. A l'any 1594 era de Pere Morro (AMS-Stims MDXCIV) El 1834 era de Joan Martorell, àlies Serena, que hi tenia edificada la seva casa (ARM LL-513) Posteriorment passà al patrimoni de Son Morro.

**CLOS DE NA BLANCA** (Mss.) El nom li vé d'haver estat propietat de la viuda d'En Nicolau Blanch, testimoniada com home d'armes a Massanella a l'any 1359. (Rosselló Lliteres) A l'11 de Març de 1564 es capbreuada per Antoni Martorell. (ARM T-53) i a l'any 1649 és de Jaume Martorell. (ARM T-55) A l'any 1740 es fa notar que està inclòs dins els béns de Son Maga. (ARM-T-46).

**CLOS D'EN BONET** (Mn.) Aquesta finca, segons diverses capbreuacions, confrontava amb camí de l'Alcariola, nom antic de Son Bonafé, camí a Selva, torrent de Massanella i camí a Inca. Entre els dotze pobladors primitius de Mancor hi havia Bonet del Pujol (en llatí Bonetus de Podiolo) (ACM Pergamí 7842) però no tenim dades que ens confirmin que sia aquest l'origen del topònim. Hi ha que recordar que a Selva hi ha una finca dita Son Bonet que toca el Puig de Son Picó. La primera vegada que hem trobat documentat aquest clos és a l'any 1499 que era d'en Pere Alorda, fill d'En

Bartomeu. (ACM 740) El 16 d'Abril de 1563 fou capbrevat per Jordi Morro. (ARM P-230) A l'any 1644 era de Miquel Amer (ARM P-246) i el 1764 era dels hereus de Jaume Amer, àlies Jordi (AMS Cadastre 1764).

**FONTS DOCUMENTALS:**

ACM: Arxiu Capitular de Mallorca.  
 AD: Arxiu Diocesà  
 ARM: Arxiu del Regne de Mallorca.  
 AMS: Arxiu Municipal de Selva.  
 Rosselló: "Homes d'armes de Mallorca 1359" de Mn. Joan Rosselló Lliteres.

Gabriel Fiol.

**Alguien que usted ama  
 puede necesitar sangre para vivir.  
 Hágase donante.**

**ASOCIACION DE HERMANDADES DE DONANTES DE SANGRE DE BALEARES**

*Ses Gloses*

Som en Tomeu sinevé que vos ajut en lo que puc veureu davant Cas Puput sa rotlada que hi hagué.

Hi era en Joan Salapa i també en Joan Faina per por d'espenyar s'eina vaig fer una glosa guapa.

També hi havia en Gallineta i en Bernat des café cap d'ells bevia tè però gastant sa pesseta.

Es presentà en Pep Vallequet i en Bombita va arribar Jo m'hi vaig acostar però no tenia gens de set.

Som anat molt poc a escola per escriure es mallorquí basta que es pugui llegir que tot lo demás hi sobra.

M'agrada escriure cançons i que les llegeixi tot déu som es vostre amic Tomeu i no me n'empatx de raons.

He de fer jugar sa vista procurar no fer mals papers unes gloses cada mes per posar a sa Revista.

Si jo tenia llicència m'alçaria caçador per esser bon glosador em manca experiència.

Mancor es un poble honrat es fa apreciar sa gent esticgojós i content senyors d'haver-hi nat.

No és que l'hagi abandonat en que visqui fora poble sa gent és sana i noble es sa pura veritat.

Sempre respet sa gent vella i no conec sa maldat si vos pos cap desbarat sa intenció no ho era.

Escric lo que me ve bé sols no tenc temps de pensar si mai heu menester una ma comptau que la vos daré.

Som glosador de per viure però me'n surten de bé en agafar ploma o paper totd'una me pos a escriure.

Déu m'ha donat aquest do si puc el conserveré avui que em trobava bé som fet aquest borrador.

Per glosador no me tenc Jo que tenc mon cor tancat però n'escric un grapat per donar sentir sa gent.

Jo vos demanaré amistat no es que en vulgui fer lluny m'agrada sempre fer llum a posta hi pos voluntat.

Si em demaneu una glosa Jo de bon gust la vull fer una glosa se pot fer com veis de qualsevol cosa.

N'hi ha molts que volen fer es comptes a fora casa i a ca-seva no fan vasa ni compten poder-n'hi fer.

Ets inqueros me coneixen i me diuen es jurat si lo que escric ha agradat ses gràcies no es mereixen.

Ara me vull despedir i fins una altra vegada si lo que faig vos agrada seré digne d'aplaudir.

En Tomeu Sinavé.

## JOAN BONAFE ALORDA "Barraqueta", Calciner.



A les acaballes ja del mes de novembre, era un horabaixa d'aquells que pareix que el sol s'amaga més prest. Estava ennuvolat i encaparrat el cel, feia fosca de debò. Com és costum, acompanyats d'En Biel Fiol amb la seva càmera fotogràfica i jo portant l'enregistradora, arribàrem a casa de l'amo En Joan Barraqueta, just a l'entrada del poble, al costat de Son Morro.

Fòrem rebuts amablement per la seva esposa Margalida i per ell mateix qui ja esperava la nostra presència, perquè tenia ben refrescades les idees per tal de poder-nos il·lustrar en un art tan oblidat com és el treball als forns de calç. Asseguts entorn del

foc encetàrem l'entrevista.

- L'amo En Joan, vos recorda quin any vàreu néixer?

Si, l'any 1925, dia 30 de maig.

- Sou el primer mancorí de quan Mancor fou vila?

Si. Jo vaig ésser es primer mascle i sa meva dona va ésser sa primera femella.

- Quan vos casàreu?

L'any 50, dia 15 de juny.

- I va ser una gran coincidència que es casàs el primer mancorí amb la primera mancorina, com va ésser?

Quan vaig anar a sa Rectoria, D. Miquel Femenias em digué: "Quina porcada, quina

porcada"; què passà-li vaig dir jo-. "Qui ho hagués dit mai, els dos primers infants nascuts primer, de quan Mancor fou vila, s'haguessin de casar". Aquell any precisament es complien els 25 anys des d'aquella data.

- Què recordau de la vostra infància, quants de germans heu estat a la família?

Quatre germans i dues germanes que no les vaig conèixer. Una era major que es capella i s'altra anava darrera ell i abans de jo. Es capella va ser es major, després jo, en Tomeu i en Biel.

- Fins quan anàreu a escola?

Fins devers catorze anys. Vaig tenir com a mestres es Misser, en Cavaller i un que li deien en "llarga barres", que estava on està ara na "Reixaqueta" i primer va estar a ca na "Cati" a sa plaça de Baix. "Per cert -afegeix madò Margalida- que varen tenir una nina la qual, precisament quan es va haver de casar, va telefonar a ca-nostra per si li vollem treure una fe de baptisme, perquè era mancorina."

- Vàreu tenir dos fills.

Si, en Joan i en Miquel.

- El vostre pare era de Biniamar i la



vostra mare de Biniarroí. Influïren aquests fets perquè vos dedicàssiu a fer de calciner?.

No, no va ser a causa d'això. Sa primera vegada que vaig assumir aquesta feina fou l'any 1946. L'amo N'Arnau "Cap blanc" i l'amo En Jaume "Vellaco" feren un forn de calç damunt Ses Comes i em varen dir per anar a ajudar-los a coure. Mos n'anàrem jo i en Jaume "Puput" en Pedro i en Toni, dos fills des "Vellaco". Es dos fills feien de 12 a 6 hores i jo i en Jaume "Puput" fèiem de 6 a 12. Guanyàvem molt poc. En Jaume, que encara era un al·lotot, guayava deu reals i jo em pens que guayava tres pessetes. Jo feia es servei militar, vaig aprofitar que tenia permís. Més endavant en vaig fer un a compte meu; era s'any de sa gelada (1956), el vaig fer a Es Comuns.



- Com es feia aquesta feina?.

Es feia una olla fonda, - li poden donar els metres que volen - comencen una paret estreta dedins i a darrera s'hi posen pedres fent un marge rodó, voltant per amunt; totd'una que són a s'indret des pis de sa

terra, si fa sa boca i després van cloent per amunt de pedres, fan com una cucua i hi posen reble damunt, fan fumeres (amb una botella rompuda), són forats per exhalar que, si és necessari, els tapen amb argila.

- Després, com es cremava el forn?.

Es comptava si era una olla on hi cabien 2.000 o 1.000 quintars jo en vaig fer un de 500 quintars; se solia comptar un feix per quintar, però mai bastava sa llenya, sempre en faltava.

- Quin tipus de pedra era la que s'hi posava?.

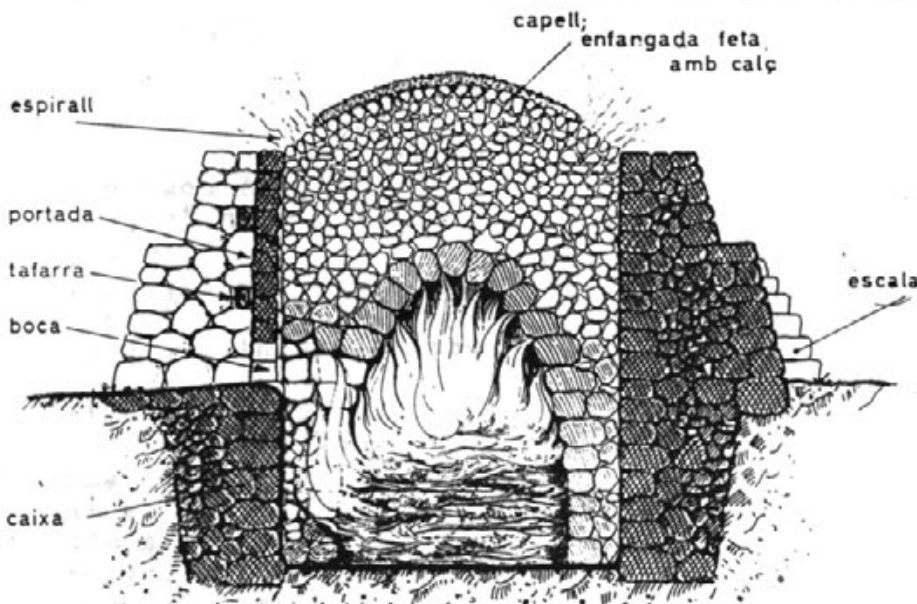
Pedra viva d'aqueixa que piquen i després si tiraven els feixos per sa boca.

- Aquesta feina es feia a tota època de l'any?.

Anava molt millor a sa primavera que no d'estiu perquè feia molta calor. Tampoc anava bé d'hivern, si plovia, necessitaves sa mitat més de llenya.

- Quin temps havia menester per coure?.

De deu a quinze dies. Quatre homes que es tornaven, mitja nit per hom. Si ho deixes es refreda i ja no es pot seguir, era molt mal de reemprendre. No podies estar esperant sa llenya. Em record que a Ses Comes venia en Bernardí "Minyè" i trajinava es feixos a vellò; es primer forn va anar molt bé, però



Dibuix de Miquel Fullana (Diccionari de l'Art i dels Oficis de la Construcció)

## Entrevista

es segon, tenia es feixos lluny i es retrassava i sa fornada va ser crua. El que havíem guanyat amb sa primera fornada ho vàrem perdre a sa segona. Mai bastava sa llenya. Després, es darrer dia que el tapen, necessiten una tonalada o dues de troncs gruixats i allò aguanta.

- Com vos n'adonàveu que la calç ja estava feta?..

Quan és ben cuit ben cuit ses parets queden llises, com un forn de llenya normal, que quan hi ha blanc a ses parets diuen que ja hi ha forn suficient per poder coure es pa o ses coques.

- Quina era la quantitat de calç que donava una fornada?.

Sa fornada que jo vaig fer, l'any 1956, més o manco va donar uns 500 quintars. Record que la devallàvem per Sa Font Garrover, jo i en Vicenç "Caretà". La vaig vendre tota per unes 30.000 pessetes.

- Quin tipus d'eines empràveu per fer aquesta feina?.

Una forca i un ganxo de fusta que fèiem per estirar es feixos i tirar-los al forn. Llavors hi havia tot el que era propi de la feina. Vivíem dins d'una barraca i els dos que descansaven dormien en una llitera. Empràvem senalles, cà-



vecs, tirassos, etc..

- En què s'emprava la calç?.

No només per emblanquinar, també per a sa construcció. Me n'anava amb una carretada a qualsevol poble i ja a s'entrada la me compraven tota. De vegades feia dues o tres carretades, perquè acabava tot d'una. La dèiem dins el carro i la pesàvem amb una romana o una bàs-cula.

Parlant del rendiment d'aquesta feina, l'amò en Joan di-guè: "Hi vaig fer aquesta casa on vivim del que vaig treure de sa calç. No me retia tant fent de pagès amb so mul; es meu jornal i es des mul era només uns dotze duros, si hi posava s'arada amb rodes i dues bèsties no podies demanar 100 pessetes perquè ho trobaven molt. Me n'anava un dia amb sa calç i guayava més que un grapat de dies fent feina al camp per altri.

- Hi ha un refrany que diu: "Qui fa calç, va descalç", però pel que acabau de dir pareix que a vos no vos anava malament?.

No ho creguis. A mi em va anar bé, però era freqüent esgarrar el forn, a vegades perquè se'l turava abans d'hora i tot era perdut. En sortien molts d'esgarrats, i envers d'esmolat fèiem osques. S'havia d'estar molt alerta.

Abans d'acabar li vàrem dir a l'amo en Joan una glosa referida als calci-ners:

"No sabia què cosa era fer feina a un forn de calç, no podeu fer cap punt fals, per davant ni per darrera".

Cal tenir els ulls ben espolsats i no badar. Demanàrem a l'amo en Joan si en sabia cap de glosa. Va dir que no però afegir: "Jo vos puc dir una cosa, que comencen cantant i rient i

moltes vegades quasi acabaven plorant, perdien sa cantera i sa son de vista.

- Quan deixàreu aquesta feina?

Crec que fa més o manco uns quinze o setze anys que ho vaig deixar. Va venir sa pintura i es paper a ses parets de ses cases i ja no s'emprava sa calç. També varen partir a vendre sa calç ja amarada dins saquets de plàstic. Sa que veniem noltros sempre era calç viva, no amarada.

- Després què passàreu a fer?

Vàrem passar a S'hort i vaig agafar també sa finca de Son Nadal, collir oliva, garroves, etc...

- Ara quin temps fa que estau jubilat?

Estic jubilat per malaltia, ara faré els 65 anys.

- Com passau el dia?

Me'n vaig allà dalt a Biniarroi i, siestic bé, ajudé un poc al meu fill Joan. Cada dia hi vaig, aquí trob es dia massa llarg.

- I de caçar, què?

Això sempre ha estat es meu fort. En podriem parlar molt de temps. Es filats m'agraden. Ara a vegades en Joan em diu: "Papà, que voleu anar a matar una llebre o un conill?. Anau devora aquell portell, jo vos amollaré es canet allà baix." Així em va bé però si he de córrer, ja no hi ha manera.

Parlant de caça madò Margalida, la seva esposa, comentant que l'amo en Joan ha tornat vell per caçar, digué:

"S'altre dia va venir de caçar i havia agafat poc i em digué:

Viva el món!, que em pensava que tirava a un tord i he tirat a una pinya."

També sabem que tots dos van a totes les excursions organitzades per l'Associació de la Tercera Edat. Aquesta entrevista, que havia de fer-se en dissabte, es va avançar al divendres perquè demà hi ha una excursió programada. S'ho tenen ben merescut, com quasi bé tots els

mancorins, n'han feta molta de feina. Madò Margalida en va contar una que corrobora el que acabam de dir: "Moltes vegades ho hem contat, vàrem segar de favar Sa Figuerassa de Son Lluc, que són nou corterades, per 350 pessetes, devia ser devers l'any 51 o 52".

L'amo en Joan encara en va contar una altra: "En sa calç, quan anava pels pobles, me'n duia molta des forn de calç de Can Baltassar. Es forn treia 60 quintars cada dia. Si jo volia carregar havia d'arribar abans del camió, per això moltes vegades, quan havia sopat me'n anava a dormir al forn per ésser-hi l'endemà matí i carregar abans del camió.

Deixàrem aquest matrimoni. Han viscut molts anys junts i avui són felices enrevoltats dels seus fills i nêts. Des d'aquestes pàgines de MONTAURA els desitjam llarga vida junts, en pau i alegria.

Jaume Gual Mora.

## ELS LLINATGES DELS MANCORINS -8-

**CIFRE.** - Del germànic Sigfrid que significa "pau victoriosa". A Mancor fou portat per Mateu Cifre de Lluçmajor que el 12 d'abril de 1625 es casà amb Esperança Mateu de Biniarroi. Donà nom a la finca coneguda per Can Cifre ara inclosa dins Can Pau Carro. (AD I/108/M 1)

**CIRER.** - Forma dialectal de cirer per cirerer, arbre que fa cireres. El 10 de Maig de 1637 batiaren a l'església de Selva Francina Maria nada a Mancor i filla de Joan Cirer i Joana Moranta. (AD I/108 B 8).



**CIREROL.**- De cirerer amb el sufixol. El 28 de Gener de 1647 batiaren En Gabriel, nat a Mancor, fill d'Antonia Cirerol de Lluçmajor i de Catalina Bennassar de Mancor. (AD I/108/B 7).

**CLADERA.**- Probablement derivat de "clada", clos fet amb bastons, barres o canyes per tancar-hi bestiar. El 13 de Juliol de 1934 nasqué a Mancor Eugènia, filla d'Andreu Cladera Salom i d'Isabel Bennassar Barceló, ambdós naturals de Palma. (RCMV).

**COCH.**- Del substatiu coc, que prové del llatí coquus, es a dir "cuiner". De molt antic ja és documentat aquest llinatge a Massanella. Així a l'any 1305 en Raimond Coch i la seva dona Raimunda, el seu fill Raimond i la dona d'aquest Bernarda, establiren un censal damunt els bens que tenen a Massanella. (ARM T-1) A la llista d'homes d'armes de Massanella de 1359 hi ha en Francesc Coch (Rosselló). El primer que hem pogut trobar documentat a Mancor és en Bernat Coch que el 2 de febrer de 1424, essent habitant de Mancor comprà una terra a Biniamar. (ARM T-25) A l'any 1594 a Mancor hi havia 6 propietaris amb aquest llinatge, el 1698 eren cinc i el 1764 eren onze. (AMS cadastres de dits anys). Una de les famílies mancorines més importants era la de Son Simó, els seus membres portaven el llinatge Coch. Al cadastre de 1594 es cita Joan Coch fill de Simó. En el segle XIX acabà el llinatge d'aquesta família amb Francesca Coch que es casà amb Jacint Martorell de Son Picó. el 1837 hi ha documentat el fill seu també dit Jacint. (ARM Reg. Hipotec.) Actualment sols hi ha una persona que porta aquest llinatge i encara com a matern.

**COCOVI.**- Igual que Pocoví, del llatí Pictavinum, natural de l'actual ciutat francesa de Poitou. A Mancor el 1769 apareix documentada Francisca, filla de Joan Cocoví natural d'Alaró i de Antonina-Aina Coch de Mancor, que es casaren el 14 d'Octubre de 1742. 8 AD I/108/M 3)

**COLL.**- Del llatí "collis" muntanya o pas entre muntanyes. Diverses famílies han portat aquest llinatge que a Mancor ha arribat des de Selva, Biniamar o Lloseta, on encara són molt corrents. Aquestes famílies són les que hem trobat documentades:

El 15 de juny de 1653 batiaren Miquel, nat a Mancor, fill de Joan Coll àlies Barona, germà d'un famós bandejat anomenat Llorenç, i de Joana Batle ambdós de Biniamar (AD I/108/B 7). Els dos germans moriren assassinats: en Llorenç el 6 de Juliol de 1655 d'una arcabussada que li tiraren a Selva i en Joan d'una altra que li tiraren dins Mancor el 2 de Gener de 1658 (AD I/108/D 3).

Altra família amb aquest llinatge fou la formada per Bartomeu Coll, de Lloseta, i Antònia Moranta de Mancor, el primer fill dels quals, Llorenç, fou batiat el 17 de Novembre de 1662 (AD I/108/B 8).

Fins el 31 de Gener de 1902 no hem trobat altre descendent d'una nova família del llinatge Coll: aquest fou Mateu, fill d'Antoni Coll de Lloseta i de Margalida Vicens de Mancor, el qual amb el temps es casà amb Margalida Verd, existent encara descendents seus al nostre poble. (AD. Bap. Mancor).

També el 19 de Juliol de 1911 batiaren Magdalena, filla de Bernat Coll de Biniamar i de Magdalena Martí de Mancor (AD Bap. Mancor). L'última família implantada a Mancor amb aquest llinatge es la formada per Joan Coll Vallcaneras, de Selva i Francesca Reynés Carbonell de Mancor, la primera filla dels quals Maria Antonia, nasqué el 18 de Maig de 1971 (ACMV).

Gabriel Fiol.

#### FONTS DOCUMENTALS:

AD: Arxiu Diocesà  
AMS: Arxiu Municipal de Selva  
ARM: Arxiu del Regne de Mallorca  
RCMV: Registre Civil de Mancor  
Rosselló: "Homes d'armes de Mallorca-1359" de Mn. Joan Rosselló Lliteres.

## EL DOLOR.

Com recordareu, en el darrer número vàrem començar una sèrie de lectures dedicades a reconèixer i aliviar símptomes i signes de malalties.

El dolor és, dins aquest apartat, el símptoma guia més important, més mal de sofrir i que requereix ajuda més aviat. Però parlar del dolor és aficar dins d'un apartat dolors que poden ésser molt diferents tant en qualitat com en intensitat i localització.

Tothom té experiència pròpia d'aquestes distincions i no és el mateix un mal de queixal que un mal d'esquena, que un còlic de ronyó o una regla dolorosa.

La localització és molt important suposat que hi ha llocs del cos més sensibles al dolor, només pel fet que tenen un major nombre de terminacions nervioses sensibles que, pel sol fet d'ésser més nombroses, informen més activament al cervell.

Després hi ha la intensitat. Ens referim a ella quan parlem d'un "doloret", "un mal ben viu", "un maler" o un "mal inaguantable". Tothom sap que, malgrat tot sigui mal, n'hi ha de diferents graus.

També, finalment, hi ha la qualitat. No és el mateix un mal sord (o covat) que un còlic o una punxada.

Totes aquestes característiques del dolor convé anomenar-les i descriure-les al metge quan se'l consulta, ja que poden orientar el diagnòstic de la causa que el provoca. Finalment hi ha com en molts símptomes, dues maneres de presentar-se i desaparèixer:

- Sòbtdament (i parlem de dolor agut).
- Lentament (dolor de llarga durada, o dolor crònic).

Aliviar el dolor agut sol ésser fàcil, però no sempre convenient, ja que el dolor és un simp-

toma i crida l'atenció tant del malalt com del metge i és millor fer-ne cas. Aliviar el dolor crònic no és difícil si el malalt i el metge són conscients de què no se'n va en un dia i, per tant, quan si posen, si posen per temps.

Els analgèssics (o calmants) són els medicaments que més es prenen, i dels que més s'abusa, i també els més autoreceptats.

Afortunadament tant l'aspirina com el paracetamol són medicaments molt ben tolerats i poc tòxics, però així i tot, més d'un se'n duu un disgust. No és cap desbarat pendre un analgèssic quan es té mal, però a vegades el dolor es pot aliviar amb altres mesures igual d'efectives i més naturals: calentor, repòs, massatges. I el que és més important, moltes vegades es pot prevenir. Visitar el dentista regularment, no abusar del tabac ni de l'alcohol, no menjar en excés, fer una mica d'exercici d'una manera continuada, són formes de prevenir dolors i malalties.

Isabel Garau.



# BIBLIOTECA

Activitats del darrer trimestre.-

El passat dia 5 d'octubre la Biblioteca rebé la visita dels alumnes de 3er. i 4art d'EGB. de l'escola de Mancor de la Vall Montaura, estàvem acompanyats per la seva mestra de català. S'explicà als nins el funcionament d'una biblioteca i les seves normes de convivència. Després els nins triaren un llibre per fer un treball a l'escola.

En una activitat organitzada per la biblioteca, el passat dia 17 de novembre, els alumnes dels cicles mitjà i superior de la nostra escola de Mancor, acompanyats de les seves mestres, viatjàrem a Palma per a visitar la Biblioteca de Cultura Artesana del Consell Insular de Mallorca que es troba

al Centre Cultural de la Misericòrdia, de recent inauguració. En aquesta visita, a més de la biblioteca, on vàrem tenir ocasió de veure d'aprop alguns dels més antics exemplars de llibres que es conserven, visitàrem la resta d'instal·lacions, com el Centre Coordinador de Biblioteques del qual depèn aquesta Biblioteca Municipal, el Dipòsit Legal i l'Arxiu General, on també ens varen mostrar alguns dels més antics documents. Volem deixar constància del nostre agrafament per les atencions rebudes per part dels membres del Centre Coordinador de Biblioteques durant tota la visita.

El passat dia 2 de

desembre va començar un taller d'estels i milloques per a tots els nins i nines de Mancor en edat escolar. Aquesta activitat fou impartida pel Sr. Mateu Forteza de Palma i es va fer als locals del Grup d'Esplai al Casal de Cultura, durant tres dissabtes. Cada nin va confeccionar el seu estel, tots de gran vistositat i colors.

Com a final d'aquesta activitat estava previst que el 23 al dematí es farien volar els estels al camp de futbol, però aquesta activitat va quedar ajornada fins al mes de gener.

Volem recordar que aquest taller d'estels s'ha pogut realitzar gràcies a la subvenció del Centre Coordinador de Biblioteques.

## Concurs de pintura nadalenca 1989.-

Com ja és tradicional en aquestes dates, el passat dia 16 de desembre va tenir lloc el Concurs de Pintura Nadalenca per a tots els nins i joves en edat escolar de Mancor. El tema del concurs era el Nadal. Realitzaren el treball a "tèmpera" i damunt làmines de paper d'embalar. Aquest mètode va suposar un canvi en la realització del concurs, ja que en anys anteriors, realitzaven els seus dibuixos damunt làmines que els proporcionava la Biblioteca i a més feien els seus dibuixos



a ca seva. La participació fou molt nombrosa i pareix que va agradar molt la mane-

ra com es féu el concurs. Cal destacar la valuosa col·laboració del Sr. Robert Jaras,



pintor arrelat a Mancor, el qual promou aquest tipus d'activitat en gran interès. Volem agrair, per altra part, la col.laboració del grup d'Espai de Mancor que ens deixà els seus locals, així com l'ajuda de tots els monitors el dia de la celebració del concurs.

El Jurat, compost pel Claustre de Professors de l'Escola i el Sr. Jaras, va concedir els següents guardons, segons les seves categories:

- 4 anys: Núria Cayuela.
- 5 " : Cat. Amengual.
- 6 " : Inés Cayuela.
- 7 " : Fca. Farríols.
- 8 " : Mabel Castells
- 9 " : Tolo Pou.
- 10 " : M.Ter. Farríols
- 11 " : Núria Horrach.
- 12 " : Juan A. Pou.

Els guardons per a les categories de 13 i 14 anys foren declarats deserts per manca de concursants.

Els guardonats reberen un llibre i tots els participants un petit obsequi de participació.

Aquesta activitat fou patrocinada per l'Ajuntament.

Maria del Carme Valdivielso.



## ELS SERVEIS SOCIALS.

Des del mes de febrer de 1990 treballa a l'Ajuntament de Mancor l'Assistentia Social, Sra. Antònia Crespi Socias. La seva dedicació és de 6 hores setmanals.

De la Memòria que ha presentat del seu treball realitzat, n'hem tret les notes següents, que creim molt interessants.

El treball social realitzat aquest any s'ha basat en l'atenció individualitzada i en la detecció de les necessitats socials al poble.

### TREBALL INDIVIDUAL.-

S'han obert 15 expedients. Les demandes d'informació no tenen expedient obert.

### Demandes:

- 12 d'ajudes econòmiques.
- 1 d'ajuda econòmica puntual.
- 4 d'informació i assessorament
- 22 per sol.licituds de vivenda.

### Tràmits i gestions:

- 12 sol.licituds de LISMI dirigides a INSERSO demanant ingressos mínims.
- 1 sol.licitud d'ajuda puntual, (ulleres) a INSERSO.
- 18 tràmits a IBAVI.

### Activitats realitzades:

- 44 entrevistes.
- 3 visites domiciliàries.
- 1 visita domiciliària a Calmari, a un fill d'un usuari de servei.

### DETECCIO DE NECESSITATS.-

Es concreta en dues etapes:  
Primera, connectar amb aquelles persones del poble, que per la seva professió o la seva influència es troben amb un contacte més directa amb la gent i coneixen les

problemàtiques més corrents. S'han realitzat entrevistes amb el metge de capçalera, Presidente de l'APA del Col.legi Montaura, Directora i dues professores del mateix Col.legi, Directora del grup d'Espai, Apotecària. També, molt sovint, hem parlat amb el Batle, Tinent Batle i funcionaris de l'Ajuntament davant les necessitats socials del poble.

Segona, estudi socio-demogràfic i de recursos existents al poble (Espai, APA, revista Montaura, etc...). Hem utilitzat del Cens de Mancor de l'any 1.986, les següents dades: edat, sexe, origen, estat civil, estudis, professió o activitat realitzada.

### ALTRES ACCIONS.-

S'ha demanat una ajuda econòmica al Consell Insular per infraestructura i personal de Serveis Socials.

Hem mantingut col.laboració i ens hem coordinat amb els Serveis Socials del Consell Insular per tal de programar el Servei a nivell de Comarca d'Inca.

### AUTOAVALUACIO.-

La manca d'un pla de treball ha estat la causa per la qual el treball comunitari no ha existit, si bé s'han realitzat les primeres passes. Es necessari saber en quins sectors de població es vol treballar, què es vol fer, com fer-ho i què es vol aconseguir.

Es imprescindible una coordinació interna entre els polítics i els tècnics de Serveis Socials per l'elaboració dels programes.

En el present mes de gener es presentarà el Pla de treball de l'any 1990.

*M<sup>a</sup> Antonia Crespi*

## PLUGES

### A MANCOR DE LA VALL

Mes	Any 1986	Any 1987	Any 1988	Any 1989
Gener	113 litres	259 litres	68 litres	14 litres
Febrer	101 "	155 "	11 "	53 "
Març	28 "	36 "	44 "	39 "
Abril	83 "	24 "	123 "	85 "
Maig	11 "	41 "	83 "	92 "
Juny	11 "	1 "	80 "	4 "
Juliol	64 "	25 "	2 "	2 "
Agost	1 "	- "	11 "	14 "
Setembre	171 "	57 "	79 "	172 "
Octubre	170 "	60 "	20 "	6 "
Novembre	123 "	189 "	54 "	141 "
Desembre	107 "	116 "	65 "	113 "
Totals.....	983 litres	963 litres	640 litres	735 litres.

La mitja de pluja anual d'aquests quatre anys és de 830 litres.

El mes que més ha plogut: Gener de 1987 amb 259 litres.

El mes més sec: Agost de 1987 amb 0 litres.

El dia que va caure més aigua: Dia 10 de gener de 1987 amb 109 litres.

Globalment els mesos més plujosos són en aquest ordre: Novembre 507 l., Setembre 479 l., Gener 454 l., Desembre 401 l., Febrer 320 l., Abril 315 l., Octubre 256 l., Maig 227 l., Març 147 l., Juny 96 l., Juliol 93 l., Agost 26 l.

Miquel Saurina Vallori.

## L' E S C O L A

Ja ha passat el 1<sup>a</sup> trimestre i una vegada més estam amb vosaltres. Moltes són les coses que s'han fet a l'escola, ara tenim al davant les Festes de Nadal i aquests dies tots estam ben enfeïnats per donar a l'escola un ambient Nadalenc, Festes que desitjam siguin molt bones per tots vosaltres.

Volem aprofitar aquest espai que tenim a la vostra revista per rendir un petit homenatge a Toni Alomar.

Com molts de vosaltres sabeu en Toni era el professor de música de la nostra escola, dia 2 de Novembre en Toni ens deixava per sempre. Havia començat el curs amb tots nosaltres sense que ni ell ni ningú pogués sospitar que en poc temps, una malaltia acabaria amb la seva vida.

Des d'aquí Toni volem dir-te que és trist no sentir la teva guitarra, no sentir les veus del



nins quan els dirigies i t'agraim els moments divertits que passàrem, és una llàstima que tu no hagis pogut veure les teves il·lusions complides i que els projectes que teniem per aquest curs amb tu, ja no es realitzaran mai. Els nins han perdut un bon mestre i nosaltres un bon amic, per això et recordarem sempre.

El claustre de Professors.

## A . P . A . I N F O R M A

Aquest primer trimestre del curs i darrer trimestre de l'any, ha estat molt mogut per a l'Associació. En primer lloc hi ha hagut eleccions per a renovar la meitat de la Junta Directiva; des d'aquestes pàgines volem donar les gràcies per la feina feta, als que ens han deixat, a la vegada donam ànim als que han arribat. Els membres nous, com tots sabeu, són:

Gabriel Horrach (Vicepresident).

Victòria Tugores (Tresorera).

Margalida Prats i Catalina Mairata (Vocals).

Les mares, durant el trimestre, varen haver de fer una mica de feina d'agulla, feina extra, cosa que de veres volem agrair des d'aquí, sobretot tenint present que n'hi havia que no eren expertes.

Com l'any passat han començat amb molt bon peu les competicions de Cross. I volem donar les gràcies al Sr. Batle, per intervenció

del qual la Conselleria de Cultura de la Comunitat Autònoma ha regalat a l'escola un aparell de vídeo, amb el qual pensam que es podran introduir a l'escola les modernes tècniques audiovisuals. Tot el que sigui fer els programes variats i entretinguts així com agradables, crec que és pedagògicament positiu. Moltes gràcies.

També volem comunicar-vos que el Consell Escolar va aprovar el pla que havien elaborat els mestres per començar l'ensenyament en català.

Finalment, en nom meu i de la Junta Directiva, vull desitjar-vos a tots un Bon Any, i dir als nins que demanin als Reis que per una vegada, en lloc de dur, se'n duguin: que se'n duguin les carabasses lluny de Montaura.

Isabel Garau, Presidenta.  
APA DEL COL.LEGI MONTAURA

## ESGLÉSIA LOCAL

### Sor Francinaina i la pintura de la Rectoria.

Encara ens queda pròxima la data de la Beatificació de Sor Francinaina de Sencelles, 1 d'Octubre de 1.989.

Aquesta pintura, que es guarda a la Rectoria de Mancor, és un record permanent d'ella dins la nostra Parròquia.

El quadre prové de la família de Turixant on hi està present un dels seus membre, Apolònia Amengual. Va esser pintat per S. Torres l'any 1.908. Sor Francinaina nequé a Sencelles el primer de Juny de 1.781 i morí al mateix poble el 27 de Febrer de 1.855.

L'estil de viure de Sor Francinaina, àgil i planer, hauria de ser un model i un estímul per a nosaltres els mancorins.

Ella va ser - en paraules del Bisbe de Mallorca- "dona del poble", ben arrelada a la terra generosa i fecunda del món mallorquí i de l'Església mallorquina. I oberta dòcilment a l'acció de l'Esperit, va propiciar com una nova encarnació de Jesucrist i del seu Regne, a la seva vida i per ella, al seu poble.

Ella va ser catequista, formadora i apòstol de nins, joves i adults. Amb paraules senzilles i planeres, però, sobretot, amb el testimoni de les obres de cada dia explicava i ensenyava les veritats de la fe que havia après de paraula.

Ella estimava els germans com Jesús mateix els estima. Sobretot els més petits. Vivia, amb naturalitat i alegria, la passió d'ajudar, consolar, aconsellar i compartir tot el que tenia amb els més necessitats. Tothom la trobava, ca seva era la casa de tots. Va servir a la comunitat parroquial de Sencelles fins a la mort.

A la pregària, Eucaristia i sacraments bevia la gràcia, la llum i el coratge que omplien la seva vida i repartia amb gran naturalitat, senzillesa i generositat entre tots aquells a qui po-



dia arribar.

La proximitat de Nadal encara em dóna peu a desitjar-vos en nom de la Parròquia, que hagi passat unes Bones Festes i tengueu un any nou -1.990- ple de pau.

Bartomeu Fons Pascual.



*Donativos en Bancos  
y Cajas de Ahorros.*

# CÁRITAS

CON

# EL PUEBLO RUMANO



## L ' E S P L A I . . . Com tots els anys.

Es més bé innecessari parlar de tot allò que es sol fer dins un esplai, allò que pot escriure's pesadament, com si les activitats dels nins, quan estan dins l'esplai amb els monitors, fossin llistats d'un llistat de telèfons. No, perquè l'esplai intenta fer volar la imaginació dins el nin, i estimular la creativitat, fer que ell mateix es torni independent i autosuficient, i que aprengui a valorar no només les seves coses, sino també els altres. I es pot veure clarament que això no ho apren el nin fent fang o cantant una cançó, sino amb la feina diària del monitor que l'intenta aducar mentre juga.

Per tant farem un resum molt esquemàtic de les nostres activitats en aquest primer trimestre, ja que en realitat no són allò més important, tot i que per nosaltres sí que en té d'importància, però en definitiva l'educació del nin està per damunt de l'ensenyament. Educar més que ensenyar.

A principis de novembre començarem les nostres activitats dins l'esplai, després d'anar a la Beata, i passar un horabaixa a Sta. Llúcia, on els nins varen conèixer els seus nous monitors i tornaren a trobar-se amb els amics.

Tot i que l'esplai tenia ja preparat tot un programa d'activitats per al primer trimestre del curs, i el darrer de l'any, hi hagué un fet que congelà aquest programa i que ha fet que deixàssim totes aquestes activitats per al proper trimestre. La Biblioteca Municipal organitzà un Taller de Confeció d'estels i milloques, que ha ocupat tot el mes de desembre, i en el qual els nins de Mancor, no tan sols els de l'esplai sino tots aquells que hi estassin interessats, han pogut aprendre a fer un estel. Després de vacances els ferem volar al Camp de Futbol.

Cal destacar la visita que va rebre el grup de 7 a 9 anys quan varen venir els nins d'aquesta edat del grup S'Estornell d'Inca a

visitar el nostre Club i també tot allò del poble que era més interessant. Després ens varen ensenyar danses i jocs i els varem prometre que els tornariem la visita.

Apart d'això l'Esplai ja que realitzat la seva primera sortida en grup, ja que varem anar a S'Indiateria, a Palma, a la festa del X Aniversari del Club Jovent, on els nins s'ho passaren d'allò més bé, ja que els monitors d'allà havien organitzat gran quantitat de jocs i al final hi hagué una festa amb música i danses per a tots, grans i petits, on tots s'ho passaren estupendament. El millor moment per a molts va ser quan els Bombers feren una demostració de "rappel" i després varen tirar espuma d'apagar incendis sobre tots els assistents.

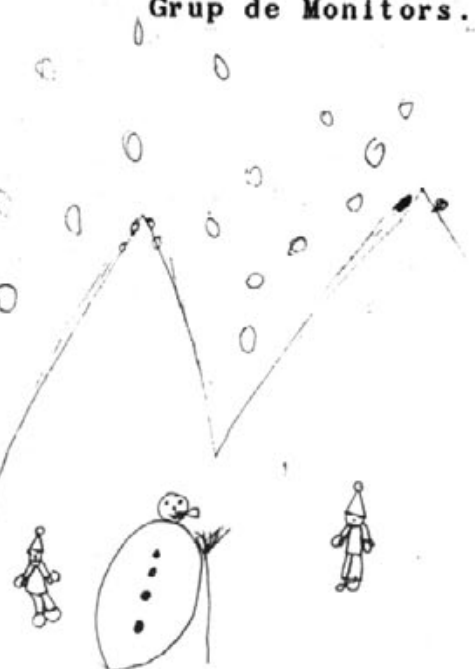
També hem de destacar la sortida que férem els monitors per celebrar les festes de Nadal, un vespre que anàrem per tot el poble amb Santa Claus, el qual repartí un present a tots els nins de l'Esplai. A més varem cantar cançons de Nadal als pares dels nins de l'esplai.

Ja només ens queda desitjar a tots els pares i als lectors de MONTAURA un Felíç Any 1990 i molta felicitat i alegria.

Grup de Monitors.

Isabel Jorac - 6 ANYS

Feliz Navidad





## TEMPERATURES

Any 1989

Mes.	Mínima mitja.	Màxima mitja.	Mínima mes.		Màxima mes.	
			Dia	° C.	Dia	° C.
Gener	6,9	13,7	1	5	9	16
Febrer	8,1	15,9	4	6	19	22
Març	9'7	18'1	19	8	28	24
Abril	10	19'8	5	6	16	24
Maig	14'4	24'6	1	10	28	28
Juny	18'1	28'7	4	13	25	33
Juliol	22'5	33'2	3	20	20	36
Agost	23	33	29	21	23	36
Setembre	17'8	26'9	30	18	17	30
Octubre	14'8	22'8	12	12	6	26
Novembre	12'3	18'8	6	10	1	25
Desembre	11	16'5	6	8	15	22

Miquel Saurina Vallori.

# ESPORTS



### C. D. MONTAURA ALEVÍ, UN HURACÀ

Amb aquest titular encapçalam la crònica esportiva, ja que els petits estan intratables en aquesta lliga. També com sempre parlarem del MONTAURA Amateur i Basquet MONTAURA.

molt nirviòs i tan sols va marcar 1 gol ja que l'equip visitant es va defensar bastant bé. Va ésser a la segona part quan varen jugar bé i arribaren els 3 gols i moltes més oportunitats.

Millor jugador: Rafel Solano.

Golejadors: P.Mairata 2, J.Chomón 1, J.Moranta 1.

### MONTAURA 2 CAMPANET 0

Després d'empatar el darrer partit el Montaura jugà un tant nirviòs. El partit va ésser dominat pel Montaura, però va ésser a la segona part quan es marcaren els gols.

Millor jugador: Nicolau Gil.

Golejadors : Jofré, Nicolau.

### SOLLERENSE 2 MONTAURA 3

Partit jugat de poder a poder entre els dos equips. A la primera part el Montaura va tenir embotellat a l'equip local on tengueren moltes oportunitats marcant 2 gols. La segona part el Montaura es va desbaratar i va estar a punt de perdre es partit.

Millor jugador: Jofre.

Golejadors: P.Mairata, E.Robles, J.Jofre.

### BUGER 0 MONTAURA 4

Gran partit jugat pel Montaura a un camp enfangat. El Montaura va tenir a l'equip local embotellat a la seva àrea on tengueren moltíssimes oportunitats el primer temps va acabar en 0-3 , a la segona part el Montaura va tornar dominar.

Millor jugador: Rafel Solano.

Golejadors: Juanma 2, Robles 1, P.Mairata 1.

### MONTAURA 1 CONSELL 1

Partit molt disputat amb resultat enganyós ja que el Montaura va dominar el partit durant els 60 minuts, però el balon no volia entrar a la porteria visitant i va ésser en el minut 58 quan el Montaura va fer el gol.

El millor: L'afició.

### MONTAURA 5 ALCUDIA 0

Sisè partit sense conèixer la derrota i guanyant per golejada, gran partit jugat pel Montaura on es veren jugades de molt de mèrit i gols interessants.

Millor jugador: Germans Mairata.

Golejadors: B.Mairata 2, P.Mairata 2, J.Nicolau 1.



### MONTAURA 4 SANTA MARIA 0

Primer partit de la temporada i primera victòria. A la primera part, el Montaura va jugar

**SALLISTA 0 MONTAURA 7**

Gran partit del Montaura que a pesar de no trobar resistència amb el Sallista, el va dominar i golejar. El Montaura en els darrers 4 partits ha marcat 18 gols i cap en contra.  
 Millor jugador: P. Mairata.

Golejadors: Juanma 2, B.Mairata 2, P.Mairata 1, B.Gual 1, P.Rotger 1.

**MONTAURA 3 ALARO 4**  
 Primera derrota del Montaura aquesta temporada. El Montaura que va jugar un bon partit es va veure

superat per l'Alaró, quan tan sols faltaven 2 minuts per acabar es partit es va desfer l'empat.

Els jugadors del Montaura quan va acabar el partit es varen anar molt trists als vestuaris.  
 Millor jugador : B.Mairata.

Golejadors: B.Mairata, E.Robles, J.Chomón.



**SANT MARÇAL 1 MONTAURA 2**  
 Els jugadors del Montaura es varen treure l'espina davant el Sant Marçal, guanyant per 1-2.

Gran partit del Montaura que a pesar de trobar resistència, va dominar a l'euip local. El Montaura va marcar el gol de la victòria en el darrer minut.

Millor jugador: P.Mairata.  
 Golejadors: P.Mairata, B.Mairata.

Llorenç Abrines Reynés.

# EL FUTBOL

\*. \* MONTAURA AMATEUR \* \*

Després de haver jugat dins Son Ferriol, el Montaura ha jugat els sequents partits:

- MONTAURA 3 SANT JORDI 1
- CONSELL 3 MONTAURA 1
- MONTAURA 1 VALLDEMOSA 0
- PUIGPUNYENT 2 MONTAURA 2
- MONTAURA 5 CAMPANET 1
- ALCUDIA 1 MONTAURA 0
- BARRACAR 2 MONTAURA 2
- MONTAURA 2 PT.SOLLER 0
- STA.MARIA 2 MONTAURA 2

\*\*\*\*\*

A continuació seguim amb el resum i petita crònica dels partits disputats.

**MONTAURA 3 SANT JORDI 1**

Partit molt bo el jugat per nostre equip davant un dels millors equips de la

categoria. Els jugadors que marcaren els gols foren: Villalonga, Amengual i Arrom. Molta assistència de públic.

L'alineació del Montaura: Martorell, Amer, Gálvez, Garcia, Ripoll, Villalonga, Prats, Estrany, Amengual, Arrom i Moreno.

**CONSELL 3 MONTAURA 1**

Forta derrota sofrida a Consell, on es perdia al descans per 3-0. Partit xarec del MONTAURA, sobretot al primer temps, davant el Consell, un equip amb un parell de jugadors molt bons. Al segon temps el Montaura va aconseguir el gol de l'honor. L'únic destacable del Montaura és que mai es va rendir i al

segon temps li plantaren cara a un equip que molt probable pujará de categoria.

El Montaura va jugar amb: Martorell, Colas, Carlos, Ripoll, Amer Gálvez, Manolo, Arreza, Estrany, Arrom i Amengual. El segon temps sortiren: Prats i Villalonga.

**MONTAURA 1 VALLDEMOSA 0**

Partit molt disputat davant el Valldemosa, equip veterà que mos va donar molta feina. Resultat molt curt, que ens va fer sofrir fins al darrer minut, quan el Valldemosa va tenir una gran ocasió que el porter Martorell va aturar.

El gol el féu Arrom.



L'alineació: Martorell, Arreza, Estrany, Amer, Seguí, Carlos, Villalonga, Arrom i Gálvez, Feliu, Torres, Amengual. Els gols aconseguiren: Amengual i Estrany.

també a què el camp de l'Alcúdia és dels més grossos de la categoria.

Debutà en Pep Moranta, el qual després de recuperar-se de la lesió sofrida i la boda ha tornat renovar; li desitjam que es posi en forma el més aviat possible.

Pel Montaura jugare: Martorell, Amer, Seguí, Carlos, Villalonga, Arreza, Manolo, Estrany, Prat, Arrom i Torres. El segon temps: Moranta.



**BARRACAR 2 MONTAURA 2**

Segona sortida consecutiva aquesta vegada dins Barracar de Manacor. Resultat injust, ja que el Montaura va fer mèrits per aconseguir els 2 punts, si no haguès estat per la nefasta actuació de l'arbitre, una altra vegada més, assenyalant un "penal" totalment inexistent.

Expulsió de Manolo Moreno per dues targes grogues.

**PUIGPUNYENT 2 MONTAURA 2**

Partit amb un final molt emocionant ja que en el minut 44 del segon temps el Montaura perdia per 2-0.

Desastrosa actuació del col·legiat de torn el qual pitava el poc que veia i encara ho pitava malament.

No jugarem un bon partit, però les ànsies de guanyar feren que en 4 minuts remontàrem el 2-0, aconseguint dos gols i un punt molt important. Cal destacar també el gran recolçament del públic el qual va tenir un paper molt important amb la consecució d'aquest punt.

**MONTAURA 5 CAMPANET 1**

A pesar del resultat tan abultat, no varem jugar gens bé davant el Campanet, un dels equips mes fluixos de la categoria. Els jugadors jugaren molt nerviosos sobre tot en el primer temps.

Partit per oblidar on el mes important foren els 2 punts que ens mantenen dins els 7 primers a la classificació.

La formació: Martorell, Amer, Gálvez, Carlos, Villalonga, Arreza, Amengual, Estrany, Manolo, Arrom i Segarra. Al segon temps jugaren: Monjo i Torres.

Els golejadors: Estrany, Torres i Arrom (3).



Cal ressenyar que pel Montaura marcaren DOS GOLASSOS, Ramon Arrom i Pere Amengual de uns 30 metres de la porteria.

La formació: Martorell, Amer, Galvez, Carlos, Villalonga, Feliu, Prats, Amengual, Manolo, Arrom i Estrany. El segon temps sortiren: Segarra i Pepe Moranta.

**ALCUDIA 1 MONTAURA 0**

Partit jugat al camp de l'Alcúdia i derrota injusta a un partit que ens marcaren quan només faltaven 7 minuts.

Controlàrem el partit sense passar gens de pena però als darrers minuts notàrem el cansanci degut



Pel Montaura jugaren: Martorell, Gálvez, Carlos, Feliu, Amer, Manolo,

**MONTAURA 2 PORT SOLLER O**

Un dels millors partits fet pel Montaura aquesta temporada. El terreny de jos ple de fang, però es veu que al Montaura li agrada.

El Pt. Soller fou un equip que va donar molta guerra amb jugadors veterans que aguantaren fins els darrers minuts.

L'equip va formar amb: Martorell, Amer, Gálvez, Carlos, Villalonga, Feliu, Prats, Estrany, Amengual, Arrom i Seguí. A la segona part sortiren: Torres i Monjo.

Els golejadors: Estrany i Amengual.

**SANTA MARIA 2 MONTAURA 2**

El partit de rivalitat va demostrar amb el resultat, afició i altres coses perquè ho es.

El primer temps férem un gran partit amb ocasions clares de gol que no varem aconseguir. El segon temps ens avançarem al marcador però el Santa Maria va remontar el partit aconseguint dos gols amb pocs minuts. Quan parexia que havíem perdut el partit i passat el temps reglamentari en Toni Estrany va aconseguir l'empat.

Cal destacar la gran esportivitat per part dels jugadors i afició, oblidant els incidents passats.

Destacar també la recuperació del jugador Toni Estrany que amb els darrers partits ha demostrat que és un jugador importantíssim dins l'equip.

La formació del Montaura: Martorell, Amer, Gálvez, Carlos, Prats, Feliu, Estrany, Amengual, Moranta, Arrom i Moreno.

Els golejadors: Estrany i Amengual.

Joan Martorell Vallori

**BASQUET M O N T A U R A**

El nostre equip de basquet segueix sense guanyar cap partit en aquesta temporada que sens dubte servirà per guanyar experiència cara a la temporada pròxima.

Els resultats de la 1a. fase:

- B.Montaura 23 - Campanet 63
- S.Servera 104- B.Montaura 24
- Montaura 41 - B.Inca 75
- A.Santanyi 88- B.Montaura 23
- B.Montaura 33 - Porreres 82
- Campanet 104 - B.Montaura 31
- B.Montaura 41- S.Servera 75
- B.Inca 64 - B.Montaura 22
- B.Montaura 35- A.Santanyi 55
- Porreres 103 - B.Montaura 15

Resultats de la segona fase fins ara:

- Esporles 81 - B.Montaura 36
- B.Montaura 45- S.Servera 68

autèntics esportistes.Creim que treureu el Basquet Montaura endavant.

La nota triste és el baix rendiment del IUGOSLAU Bartolomiu Morrovic, però pensam que ressucitarà!

Els resultats de la 1a. fase quedan resumits al detall de cada jugador:

Nom	-Punts-	-Rebots-	-Pers.
V.Canals	16	7	25
A.Gual	11	18	16
G.Martorell	84	42	20
V.Estrany	3	4	0
J.Morro	10	10	10
LL.Morro	28	11	14
P.Amer	22	18	15
F.Quetgles	53	89	28
A.Cifre	10	39	25
B.MORROVIC	3	6	4



Des d'aquí volem resaltar el gran esforç que està fent el preparador i manager de l'equip TOLO GARCIA BONAFE, que sense dubte és l'estaló més important pel funcionament de l'equip. Enhorabona a Tolo i els seus jugadors que demostran ésser uns

I això és tot sobre el B.Montaura. Animaríem a la gent perquè ens vengui a animar -Basquet Montaura es l'equip de MANCOR DE LA VALL-.

Guillem Morro.

# PER LLEPAR-SE ELS DITS

## RAJADA AMB VINAGRETA

Ingredients per a quatre persones:

- 800 gr. de rajada.
- Pastenagues, cebetes, endívies, lletuga, col vermella 200 grs. de monjetes verdes
- Salsa vinagreta: Oli, sal i vinagre.

### PREPARACIO:

Fregir les monjetes verdes per espai de 8 o 9 minuts (procurar tenir la pella destapada per tal que no perdin el color verd.)

Tallar les verdures en "juliana" (cal tenir bon gust, fantasia i combinar els colors). Verd: monjetes, cebetes i lletuga. Carabassa: Pastenagues. Morat: Col vermella. Blanc: Endívies i cebetes.

S'escalfa el peix durant deu minuts amb molta sal i quantitat de vinagre.

Es pela i es desmenussa el peix. Feta aquesta operació es pot optar en presentar-ho de dues maneres: damunt la verdura o a part. Si damunt la verdura, es farà en el darrer moment per evitar que el calor musti i les verdures.

Es fa una salsa vinagreta amb la següent proporció:

- 3 cullerades soperes d'oli.
- 1 cullarada sopera de vinagre.
- Un poc de sal.

Es rebat en un morter. Convé fer-ne molta ja que cada convidat se'n servirà al seu gust.

## POLLASTRE FARCIT DE PASTA REIAL

### INGREDIENTS:

- 500 gr. d'ametles pelades.
- 400 gr. de sucre.
- canyella, sal i oli.
- un pollastre de dos Kg. sense ossos.

### PREPARACIO:

Pasta reial: Escaldar i pelar les ametles. Deixar que es sequin. Després picar-les. Mesclar-les amb el sucre i un poquet de sal.

Posar-ho tot dins una cacerola, junt amb un poc d'aigua i oli, només en quantitat suficient perquè la massa estigui humida.

Es cou, removent-ho sense aturar-se, sobretot en el fons de la cacerola perquè no es cremi. S'hi afegeix molta canyella i un poc de llimona rallada.

En tenir la pasta color ros, ja està a punt.

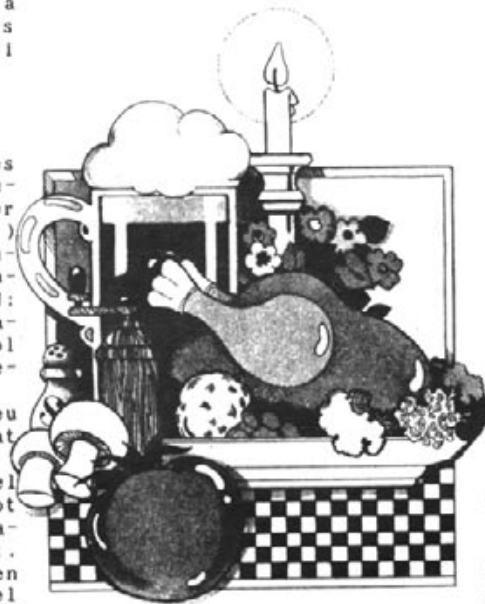
Es deixa refredar.

En estar el farcit fred, es rellena el pollastre, es cus i es ferma.

Dins d'una altra cacerola s'hi col·loca el pollastre amb saïm ben untada. Es posa a forn mig i estarà en ell prop d'una hora.

Pot servir-se amb moniatos o patates bullides.

Domingo Llull.



## FIGUES SEQUES AMB AMETLES CRUES

Ingredients per a quatre persones:

- 300/400 grs. de figues seques.
- 300/400 grs. d'ametles crues.

### PREPARACIO:

Escaldarem les ametles per després palar-les. Aquesta operació es realitza bullint abundant aigua, afegint-hi les ametles; després de 3 o 4 minuts s'escolen i es palen. Es deixen secar damunt d'un pedaç un cotó net.

Les figues poden ésser: seques i guardades, premsades amb fonoll; secades al sol i passades pel forn guardades bé amb fonoll; secades al sol i passades pel forn guardades bé en pots amb aigua i sucre, bé amb anís sec.

Dins una safalna es col·loquen les figues en el centre, al seu costat les ametles, tot decorat amb algun brot d'herbabona, fonoll, tem, etc...





# Imatges d'ahir



La familia Munar Mateu.

La devallada de la natalitat al nostre poble aquests darrers anys ha estat notable. Aquest just acabat 1989 tan sols han estat tres els nous mancorins inscrits en el registre de naixements del Jutjat de Pau. Molt lluny dels 64 nadons de l'any 1903, encara que hi ha que dir que aquest ha estat l'any més fecund en nous mancorins des de que disposam de dades fiables. El futur de les escoles locals, si no s'inverteix aquesta tendència, és problemàtic. Ja no és possible trobar gaire famílies com aquesta que presentam, formada per mestre Antoni Munar Sans (1894-1973) i madò Pereta Mateu Vicens (1898-1964). Després de casar-se a l'any 1919 veieren successivament els naixement de Francisca, Tomeu (l'únic mascle i també l'únic actualment difunt) Maria, Pereta, Margalida, Catalina, Antònia, Teresa, Lluïsa i Cristina Comptau els cop de martell que degué pegar mestre Toni damunt l'encreua forjant ferros vermells pel foc de la fornal, per surar tan esplèndida nierada.

Descansau en pau, mestre Antoni i madò Pereta després de tan facunda vida.

En Biel de Son Nadal.